

Ільчук В. П., д.е.н., професор
Сердюк Д. А., аспірант 2 курсу ННІ економіки
Національний університет «Чернігівська політехніка»

ФІНАНСОВІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

В умовах поглиблення ринкових відносин, розвитку процесів інтеграції України у світовий економічний простір, який характеризується рисами глобалізованості та цифровізації, комунікативних та підприємницьких зв'язків, менеджмент та акціонери компанії прагнуть оцінити перспективність, вартість і надійність бізнесу для визначення свого місця та перспектив в економічному середовищі. При розробці фінансової стратегії розвитку промислового підприємства управлінський персонал має встановити в якості цільових орієнтирів рівень фінансової надійності, стабільності, максимальної вартості, прибутковості та інші ключові індикатори, які характеризують фінансовий стан будь-якого суб'єкта господарювання. Саме тому особливої актуальності набуває розробка та обґрунтування фінансової стратегії розвитку промислового підприємства, що за допомогою відповідних форм і способів забезпечує досягнення цільових показників збільшення сукупної реальної та репутаційної вартості бізнесу, котра може бути виражена переважно у формі оцінки фінансових активів та капіталу. Розробка та впровадження фінансової стратегії розвитку промислового підприємства з використанням сучасних інструментів управління фінансами пов'язана з обґрунтуванням і вибором ефективних методів та відповідних фінансових інструментів, орієнтованих на максимізацію вартості бізнесу, що особливо важливо для забезпечення сталого розвитку та економічного зростання.

Розробка фінансових стратегій розвитку промислових підприємств здійснюється в залежності від комбінацій основних видів його діяльності: операційної, фінансової та інвестиційної з орієнтацією на забезпечення конкурентоспроможності в ринкових умовах господарювання, сталого економічного зростання, забезпечення планових показників фінансового стану та результатів фінансово-господарської діяльності відповідно вибраній стратегії. Ефективне управління фінансами в розрізі зазначених видів діяльності спрямоване на максимізацію фінансових показників промислового підприємства, а саме: прибутку, активів, виручки, ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності і т. ін. Мета і завдання ефективного управління фінансами промислових підприємств за основними напрямками їх діяльності спрямована на перспективний сталий розвиток в умовах посилення конкуренції як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках. З метою реалізації процесу ефективного управління фінансами промислових підприємств необхідно запровадити комплексний підхід, який повинен охоплювати всі основні види його діяльності: операційну, фінансову та інвестиційну. Виходячи з необхідності забезпечення високих фінансових показників діяльності промислових підприємств в умовах жорстких конкурентних відносин виникає потреба розробки нової теорії управління фінансами, що базується на концепції сталого розвитку та використанні сучасних фінансових інструментів управління.

Промислові підприємства становлять основу індустріальної економіки та є генераторами новоствореної вартості в країні. Оцінка загальних тенденцій їх розвитку та динаміки дозволила встановити ключові фактори загального погіршення фінансово-майнового стану більшості промислових підприємств та зниження ефективності їх діяльності. Не зважаючи на задекларований постіндустріальний вектор розвитку, економіка України набуває рис постачальника сировини на світовому ринку та імпортера товарів повсякденного вжитку. Як показали дослідження, темпи приросту обсягів промислового виробництва в Україні є достатньо низькими у порівнянні з індексом інфляції національної валюти та показниками світового розвитку. Крім того, структурно частка промислового виробництва у сукупному ВВП характеризується негативними тенденціями.

Результативність впровадження системи управління фінансами промислових підприємств за умов обґрунтованої фінансової стратегії виявляється у підвищенні

ефективності функціонування та збільшення валового та чистого доходу і прибутку, підвищенні фінансової стійкості, нарощуванні фінансового потенціалу, максимізації вартості фінансових активів, підвищенні інвестиційного рейтингу та інвестиційної привабливості, реалізації ефективних інвестиційних проєктів щодо технологічного оновлення основних засобів виробництва та нарощування інноваційно-технологічного потенціалу.

Система фінансового менеджменту промислових підприємств традиційно має стратегічну мету максимізації прибутку, а ефективне управління – зростання сукупної вартості підприємства. Оптимальне поєднання таких цілей створить передумови для найбільш якісного управління фінансами промислового підприємства. Саме тому в дослідженні запропоновано види фінансових стратегій промислового підприємств, зокрема інвестиційного розвитку, фінансового зростання та ефективного функціонування, котрі за умови збалансованого поєднання дозволять сформулювати стратегію стійкого функціонування та розвитку. Реалізація певної стратегії передбачає реалізацію її складових, а саме: операційної, фінансової та інвестиційної діяльності – збільшення доходів, зменшення витрат, підвищення рентабельності та нарощування фінансового потенціалу підприємства. Для встановлення рівня досяжності окреслених цілей концепція стратегії ефективного управління в системі фінансового менеджменту повинна охоплювати і методи достовірної оцінки фінансових даних щодо складових управлінських, виробничих, трудових та фінансових ресурсів

Система ефективного управління фінансами реалізовується на підприємстві комплексно, а тому потребує формування персоніфікованої відповідальності за прийняті управлінські рішення відповідно до організаційної структури.

Механізм управління фінансами промислових підприємств включає керуючу і керовану підсистеми. Керуюча підсистема реалізує зазначений процес управління за такими етапами: формулювання цілей; визначення фінансової стратегії розвитку; аналіз і оцінка фінансового стану та результатів фінансової діяльності як стартових умов для ефективного управління фінансами; реалізація управлінських функцій фінансового менеджменту. Керована підсистема охоплює ресурсну складову, фактори впливу, на які спрямовуються управлінські дії в процесі нарощування фінансових активів та їх використання. Зазначений механізм спрямований на підвищення ефективності бізнес-процесів, збільшення валового і чистого доходу та прибутку, підвищення фінансової стійкості, нарощування фінансового потенціалу, максимізацію вартості фінансових активів. Важливими для реалізації вибраної стратегії є способи виявлення та усунення проблемних факторів на шляху реалізації управління фінансами промислових підприємств, основними серед яких є: внутрішні помилки та повільність руху інформації в системі управління; помилки та непорозуміння у взаємодії з іншими суб'єктами господарювання в т. ч. тих, що призводять до прямих збитків чи псування ділової репутації промислового підприємства. Інструментами, які можуть виявити проблемні фактори та інші негативні чинники і нівелювати їх вплив, можуть бути управлінський облік та аналіз, прогнозування й планування, оптимізація інформаційних потоків, що дозволяє створити необхідну базу для прийняття зважених фінансових рішень. Запропоновані види фінансових стратегій промислового підприємства, зокрема інвестиційного розвитку, фінансового зростання та ефективного функціонування, котрі за умови відповідного обґрунтування, дозволять забезпечити його стійке функціонування та сталий розвиток. Реалізація будь-якої стратегії спрямована в першу чергу на збільшення доходів, зменшення витрат, підвищення рентабельності та нарощування фінансового потенціалу підприємства. Для встановлення рівня досяжності окреслених цілей необхідно сформулювати фінансову стратегію у відповідності зі специфікою функціонування промислового підприємства, оцінити ряд даних щодо стану складових управлінських, виробничих, трудових та фінансових ресурсів.

Управління промисловим підприємством в процесі реалізації обґрунтованої фінансової стратегії потребує повного та достовірного інформаційного забезпечення, котре дозволить

оцінити ефективність прийняття фінансових рішень, результативність окремих бізнес-процесів, досягнення планових показників та обсягів фактичних витрат і доходів.

Список використаних джерел

1. Ансофф И. Стратегическое управление / И. Ансофф ; пер. с англ. – М. : Экономика, 1989. – 563 с.
2. Артеменко Л. П., Гук О. В., Жигалкевич Ж. М. Реалізація стратегії розвитку підприємства: синергійний підхід. Інвестиції: практика і досвід. 2009. № 19. С. 12–14.
3. Власенко В. А. Розробка та реалізація стратегії розвитку підприємства в умовах трансформації ринкових відносин: принципові підходи та інструменти. Економіка. Менеджмент. Підприємництво. 2014. № 26(1). С. 32–41. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/есмері_2014_26\(1\)__6](http://nbuv.gov.ua/UJRN/есмері_2014_26(1)__6) (дата звернення: 01.10.2018).
4. Гончаров Ю. В., Лапчик Ю. Ю. Удосконалення стратегії розвитку підприємства. Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. 2014. № 1. С. 193–199. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vknutd_2014_1_30 (дата звернення: 01.10.2018).
5. Денисюк І. Стратегія розвитку підприємства харчової промисловості: економічна сутність. Економічний аналіз. 2013. Т. 12(3). С. 112–115. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/есан_2013_12\(3\)__25](http://nbuv.gov.ua/UJRN/есан_2013_12(3)__25) (дата звернення: 01.10.2018).
6. Захарчин Р. М. Сучасні виклики щодо формування економічної стратегії розвитку підприємства. Науковий вісник НЛТУ України. 2014. Вип. 24.7. С. 245–250. .
7. Наливайко А. П. Теорія стратегії підприємства. Сучасний стан та напрями розвитку : монографія / А. П. Наливайко. – К. : КНЕУ, 2001. – 227 с.
8. Портер Е. М. Конкурентная стратегия: Методика анализа отраслей и конкурентов / Е. М. Портер ; [пер. с англ. И. Минервин]. – М. : Альпина Бизнес Букс, 2005. – 454 с.
9. Смирнова Н. К. Реализация стратегий компаний: от простого к сложному [Электронный ресурс] / Н. К. Смирнова, А. В. Фомина. – Режим доступа: <http://www.elobook.com>
10. Стратегический менеджмент / А. А. Томпсон, А. Дж. Стрикленд ; [пер. с англ. А. Р. Ганцевой, В. Ю. Дроздова, А. Г. Завады и др.]. – М. : Вильямс, 2006. – 928 с..
11. Пастухова В. В. Стратегічне управління підприємством: філософія, політика, ефективність: монографія / В. В. Пастухова. – К. : Вид-во КНТЕУ, 2009. – 302 с.

Кравченко А. О., здобувач ступеня доктора філософії

Науковий керівник – **Дубина М. В.**, д.е.н., професор

Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПЛАТІЖНОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ В УКРАЇНІ

Постійне прискорення темпів діджиталізації банківських установ України зумовлює збільшення кількості та обсягів безготівкових розрахунків. Безумовно поступовий перехід до такої форми розрахунків має конструктивний вплив загалом на всю національну економіку, оскільки зменшує кількість готівкових розрахунків та, як наслідок, обсяги “тіньового” сектору економіки країни. Такий перехід спричинений появою та розвитком нових технологій як в платіжній системі загалом, так і, зокрема, в сфері платіжних карток, як одного з основних інструментів такої системи [1].

Поява інтернет-банкінгу, розвиток електронної комерції та інші переваги діджиталізації банківських установ зумовили зростання кількості платіжних карток в Україні [2]. Представимо їх зміну за 2014 - 2021 рр. у вигляді таблиці

Таблиця 1 – Динаміка платіжних карток в Україні за 2014 - 2021 рр.

Рік	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Платіжні картки в обігу	70,6	59,3	57,6	59,9	59,4	68,9	73,4	89,1
Активні платіжні картки	33,0	30,8	32,4	34,9	36,9	42,2	40,4	46,3
Безконтактні платіжні картки	1,1	1,5	2,0	2,7	4,0	8,6	13,2	20,0

Джерело: складено автором на основі [4].